

Was het dan beter niet geboren te worden?

Door Marcel Zuiderland

Vrouwen ouder dan 45 uitsluiten van ivf lijkt eerder op leeftijdsdiscriminatie dan op een ethische beslissing voor het belang van het kind

Afgelopen week is Tineke Geessink, na een succesvolle ivf-behandeling, bevallen van haar dochter Meagan. Tineke is 63. De Harlingse is daarmee de oudste moeder van Nederland, en voor velen tevens de meest egoïstische. Men verwijt haar dat ze haar kinderwens rücksichtslos boven het belang van haar kind laat prevaleren.

Is dat verwijt terecht. Schaadt een oude moeder het belang van een kind werkelijk zozeer dat het beter was voor het kind om maar niet geboren te worden? Zijn voor Meagan nu alle kansen op een waardevol en goed leven bij voorbaat verkeken?

Dat kun je moeilijk volhouden. Natuurlijk, de kans op overlijden is bij een ouder iemand hoger dan bij een jong iemand. De Amerikaanse bio-ethicus Arthur Caplan merkte in dat verband ooit op dat het geen goed publiek beleid is om wezen te kweken. Daar heeft hij een punt. Maar als we er vanuit gaan dat de gemiddelde leeftijd van vrouwen in Nederland 83 jaar bedraagt, dan is de uiterste grens van 45 waarop ivf in Nederland is toegestaan toch wel erg laag. Afgaande op statistieken zal Meagan twintig zijn als haar moeder komt te overlijden. Dat is weliswaar jong, maar desalniettemin oud genoeg om op eigen benen te staan, en een waardevol bestaan op te bouwen.

Bovendien, als we een hoger overlijdensrisico als ethisch criterium willen opvoeren voor het wel of niet toestaan van ivf, dan zou dat betekenen dat we ook aanstaande ouders moeten uitsluiten die bijvoorbeeld een gevaarlijk beroep hebben of aan extreme sporten doen. Of aanstaande ouders die een genetische aanleg hebben om een dodelijke ziekte te ontwikkelen. Niemand bij zijn gezonde verstand zal om die reden ouders de vervulling van hun kinderwens ontzeggen. Maar als het voor die groep wel mag, waarom dan vrouwen ouder dan 45 uitsluiten van ivf? Dat lijkt meer op leeftijdsdiscriminatie, dan op een weloverwogen ethische beslissing voor het belang van het kind.

Een ander verwijt is dat het voor oude moeders veel te zwaar is om kinderen op te voeden. Zo zei Heleen Crul in het NRC (23 maart) dat menig oma kan beamen hoe zwaar oppassen op de kleinkinderen is. Dat zal wel kloppen, maar dat komt vooral omdat kinderen zich bij oma vaak wat 'verwender' gedragen dan thuis. Daarnaast is het bezoek van de kleinkinderen voor oma een breuk in haar dagelijkse routine en doet ze allerlei zaken die ze normaal niet gewend te doen is. Dat is voor iedereen vermoeiend, ongeacht leeftijd.

Overigens wordt de gedachte dat ouderschap op oudere leeftijd te zwaar is door empirisch onderzoek weerlegd. Anne Steiner en Richard Paulson van de University of South California (USC) vergeleken in 2007 het stressniveau van ouders die respectievelijk na hun 30-ste, 40-ste en 50-ste een kind hadden gekregen. De onderzoekers constateerden geen significante verschillen in stressniveau tussen deze ouders. Sterker nog, het leek er zelfs op dat hoe ouder ze het kind hadden gekregen, des te minder stress ze hadden.

Nog een verwijt is dat Meagan een miserabele jeugd staat te wachten omdat ze al op jonge leeftijd wordt opgezadeld met de zorg voor een aftakelende moeder. Dat zal inderdaad niet leuk zijn. Punt is echter, dat zoiets nooit leuk is. In vergelijking met kinderen van ouders die hun kind op betrekkelijk jonge leeftijd hebben gekregen, komt die zorg op hun schouders te rusten als ze zelf in het spitsuur van hun leven zitten, en ook al niet meer zo topfit zijn. Meagan zal daarentegen veel gezonder en vrijer zijn om die zorg te dragen. Nogmaals leuk is het niet, maar maakt het haar leven echt minder de moeite waard dan wanneer ze die zorg tussen rond haar 40-ste op zich moet nemen?

Zo bezien is al die morele ophef over de hoge leeftijd van Tineke Geessink en de roep om een grens van 45 voor ivf met kracht te bewaken, misplaatst. Maar dat niet alleen, het is ook hypocriet. Zolang in Nederland zwakbegaafden, drugsverslaafden en ouders met een aantoonbare geschiedenis van kindermishandeling zich vrij mogen voortplanten, kan je onmogelijk iemand ouder dan 45 verbieden een kind te krijgen met het argument dat het te slecht voor het kind zou zijn. Bovendien, we laten ook kinderen geboren worden waarvan is vastgesteld dat ze aan een ernstige lichamelijke of geestelijke handicap zullen lijden. Als je wel met zo'n conditie geboren mag worden, maar niet bij een oude

moeder, dan impliceert dat dus dat we de hoge leeftijd van een moeder schadelijker voor het belang van het kind houden dan een ernstige handicap. Dat is natuurlijk ronduit absurd.

Laten we de geboorte van Meagan juist aangrijpen om de leeftijdsgrens van 45 ter discussie te stellen in plaats van hem met kracht te consolideren. Het is niet per definitie slecht voor het kind om een oudere moeder te hebben. Wel slecht voor het kind is dat de moeder vanwege haar leeftijd door de samenleving wordt veroordeeld en gestigmatiseerd. Zo loopt het meisje Meagan nu het risico een gevoel te ontwikkelen dat ze eigenlijk niet geboren had mogen worden. Daarmee is haar belang vele malen minder gediend dan met de leeftijd van haar moeder.

Marcel Zuiderland.